

Y como relator
de esta causa
m^r Amell
y despues m^r
obina y en
lo ony 1579
y 1580 se
troba que
fou notari
Palau

Pera que en tribunal de tanta Integritat
auctoritat y grandeza com es aquest del Co^{ia}
ab mes facultat sia vista la justicia desta part
y la falta de dret de la aduersa que volun
tariamet apres de prop de dos Cents anys mes
confiat de la scuretat que lo temps tant llare
ha causat axi per lo acabament del comte
de Pallars y de sa casa com per la perduda
de altes y scriptures que de altra cosa algu
na veduhint lo fet a degut y breu orde y les
proues desta veritat tant antiga a la cla
redat y llum que sen ha pogut trobar se
posen les coses següents per sos caps
Primera ment q lo noble Arnau Ro
ger de orcau g^o Senor que fou de la Baronia
de Orcau y de les montanyes de Otoneda en
son testament vltim que feu a catorze
dies del mes de febrer del any Mil Tre
cents vuytanta y tres Institusi vircu m

uersal a Ramon Roger de Orcau fill seu
 y morint aquell sens fills mascles o ab tals
 que no arribassen a edat perfecta de testar
 substituï a Joan Roger altre fill ya ell ab
 la mateixa condicio substituï altre y terser
 fill nomenat Arnau Roger y si ebbes dos
 fills Joan y Arnau morien sens fills mas-
 cles o ab tals que no vinguessen a edat p-
 fecta de testar substituï a ells francesc de
 Enll fill de dona Eleonor de Enll fida del
 testador y de Bernat Roger de Enll son
 marit y ab la mateixa condicio que de b-
 bie. en los altres substituï al dit francisc
 lo fill segon nat de dits conijges y apres de
 ell ab les mateixes condicions al fill terser
 natq tots nets seus y morint aquestz sens
 fills mascles o tals que no vinguessen a
 edat de testar perfecta substituï lo fill
 segon nat del noble Bernat Galceran de
 Pinos Bar

Ramon Roger de Orcau en primer lloc
 hercu de dit son pare colloca en matrimo-
 ni una germana sua nomenada dona

En un proces de quart
 abubertas de pma
 gami, es deliquidatio
 les parts son d. clxy
 ton de Brill contra
 d. Geronim de luna
 y altres, vni l'ote
 llamada notd
 he trobat circa me-
 diu fol. 803.

Violant ab lo comte de Pallas don Hugo
 li dona en dot Noranta set milia y sis
 Cents sous moneda de Barcelona y en pa-
 ga y solucio dels soxanta milia li do-
 Les montanyes de Ortoneda llibres y
 Desobligades de tots carrells y ab emitho
 bastant sua y de dona Joana de Pallas sa
 97600 p y imme-
 diatament antes de d-
 nora es lo testat de per
 Arnau de orcau sobre dit
 elos per soon a veygermans poguesben pretendre en paga
 presbiter y notd de
 conques lo qual diu
 lo troba entre les es-
 criptures de Lore
 Rabins notd de co-
 ques y en la contra
 pagina del principi
 de dit testament hi
 ha un paraxament
 del l'otrequer de
 pallas dat en tar-
 lara a lo de 9. de
 1431 ab lo qual
 se diu a dit Joan
 Arny que li n'ha
 met a v' tractat
 per a que l'puque
 registrar en sa
 cort. En ara que
 dit testat for trobat
 entre les escriptures
 de Rabins no fone pres en son poder q' es molt mes vell dit testat sino
 que dit Rabins tingue moltes escriptures de notd vells de

Los deutes com per los drets que sos
 germans poguesben pretendre en paga
 dels trenta vn milia sous se encarrega
 censal de pedio Mil y sis cents sous
 sobre sa casa y terrey Los restants sis
 milia y sis censos se obliga ha pagar
 dins dos anys pabats Los quals sino
 pagaua no s'ongues quiscun Any de
 Censal pensio de sis cents sous.

y pretense per la part altra que
 dit Comte de Pallas atorga Cartade
 gracia y facultat de redimir dits
 montanyes de Ortoneda per lo mateix
 per lo qual loay donaua en
 que dit Rabins tingue moltes escriptures de notd vells de

4
y per arpo se trobarie
dit test entre ses solucio y paga conforme a vn ca
escriptures les
quall ringuer pitor que es del tenor seguent
despres a vna fe
la sua axonemada Item es conuenque y empres entre lo
Ganeta g. cala dit senor Comte en lo dit noble en
ab Perot Castella Ramon Roger de orcau que si cas
arroun que arroun ex Congues y des
pres son via sera que eel dit noble la dita Monta
a viure a la seu de vrgell mya volques resembie per los dits de
en lo any 1538. Santa mia sous queu puea fer en
y sen porta d'les a manera seguent Co es a saber pa
escriptures y api la manera seguent Co es a saber pa
per trobar dit test gant al dit senor comte quiscun any
se haure de saber vint milia sous en aquest cas pagats
en la seu de vrgell que te les escriptures
de dit Castell arroun Los dits sexanta milia sous lo dit senor
o vries si se toda Comte haya abegurar los dits sexanta
vie en Tolarn en milia sous sobre los dits castells de
la cort del senor Comte haya abegurar los dits sexanta
guer de Pallas. milia sous sobre los dits castells de
la copia que es en milia sous sobre los dits castells de
dit procs esta tractat Valensia vella nouella y llocs de Sterni
maltratet en Valensia vella nouella y llocs de Sterni
los extreny de les de son e de la dita vall de Aneu
fulles que no es y de son e de la dita vall de Aneu
possible copiarlo En virtut del qual parte la part
integrament y En virtut del qual parte la part
altra dient se eber succesor de dits
Arroun de orcau y Ramon Roger de
orcau ha demanat eber si feta re
uendicio de dits Montanyes per

Dito sexanta milia sous apres
 de pabbat cent vuytanta y tier
 anys des del dia del pretes palle
 ques al Berin eber fet al primer
 de febrer mil tres cents Moran
 ta y cinc fins al dia de la deman
 da donada que fone a vint y qua
 tre de Maig Mil cinc cents setan
 tay vuyt en satisfacio de la qual
 pretesa se ha dedubst per esta part
 y se dedueix y allega que dits mo
 tanyes li pertanyen per Just titol
 de compra feta per sos pares y pre
 decessors als quals legitimament
 ha succedit que compraren dits mon
 tanyes de mossen Roger de Orcau
 y de sos fills succedint a son pare
 Joan de Orcau al qual foren do
 nades per don Anton de Cardona

Bisbe de l'na fice del comte de
Cardona y de dona Beatriu de Pallas
a la qual en aquellas successia y a
ella foren donades en dot o part d'ella
per dit Ramon Roger de Orcau quat
cala ab lo comte vgo de Pallas.

no faze Mes auant que de tal carta de
gracia no consta per quant lo nota
y, ques diu hauer rebut lo acte dels
Capitols no consta que sia persona
publica nis te noticia de altres scrip
tures sues ni de la de dit Capitulo
apar original

prescriptio Quant axi fos es Cert q dit dret
seria prescrit ab tant temps casi de
dos cents anys y noy hauria altre
pera lluyr y demanar lo que la
part altra demana la qual part
altra quant be restas algun dret y

actio lo ques nega exprebbament
 no la tindria per que nlli compe
 teix ni es succesor vniuersal de
 la casa de Orcau ni per la perso
 na y disposicio testamentaria de
 Arnau de Orcau ni per la de Ramo
 Roger de Orcau ni per alguna al
 tra legitima y justa raho an
 be assi lo dret de lluyr quant loy
 sagues com la Baronia de Orcau
 y successio della se esguarda y per
 tany indubitadament a esta part
 com ha successint a die Ramon Ro
 ger de Orcau per la disposicio tes
 tamentaria de aquell

Sobre les quals pretensions de
 les parts en la Audiencia real de
 Valencia foren formats donats qua
 tre dubtes lo primer dels quals es

1er Dub. An sit danda fides Instrumento
Capitulorum matrimonialium in sito
rum inter Hugonem comitem Palca-
riensem et Isolantem de Oreau

*3er dubia
legimus
in x^o resu
fol. 1232
sub die 27
may 1583* Al qual satisfente sta part diu que
lo notarij ques dia hauer rebut dit Ins,
tument de capitols no se ha de creure
que sia tal per que nos mostran
scriptures algunes de les altres n^o
presumpcions de que sia notarij, y per
sona publica

2° Dub. Lo segon dubte es an ex meritis
procebus constet Heymundum
q. Rogerium de Oreau fuisse
tempore Capitulum matrimon-
ialium dominum Montaneorum
de quibus agitur quod potuerit Il-
las ex causa dotis in hili yolan-
tice in sororis Hypothecare ut In

vim pactorum in dicta Hypotheca
positorum possit iuris fieri,

La formacio y paraules del qual
en quant presuposa que aysse
tracta de Hypotheca es molt preiu
dicial a esta part com se dedusi en
vna supplicacio a quinze de Juny
mil cinc cents vuytanta y tres
y apres de paraula per lo magnif
fich Decador fone dit que nos tin
dra compte ab la forsa de dites
paraules com no es laltre si tringa
per quant ans se tracta de Jns
lutum dacio que te forsa de ven
da en virtut de la qual passa
lo domini de les montanyes en
dona vislante de Ozeau y en lo com
te Hugo de Pallas son marit com
sa vngustnay constant lo matri

monj.

y resolent lo dubte, se dedueix per
 esta part que dit Montanyes cre
 dedit Ramon Roger de Orcau y lle
 ne cre senor y ne temia diu posiblis
 libera per ferne se voluntats com
 no sols tingues legitima y trebel
 lianca en la secretat de son pare
 pero encara fos sua tota Pere y q
 la condicio ab que li fone donat
 en tota l'itut expira y falta, q es si mo
 ria sens filis mascles venints a
 edat perfecta de fer testament o
 haya tingut filis y nets mascles
 dels quals los testaments sonen
 lo proces de don Pere Lays de Crill
 contra los nobles de Bellera a saber
 es lo de don Pedro de Orcau filis de
 dit Ramon Roger fet lo any mil
 quatre cents vint y quatre en

Julles 1883 y lo testament de
Pere Benet de Orcau fets dedit
Pere y net dedit Ramon Roger
en Julles mil quatre Cent vuy
tanta y cinc

De manera que dit Ramon Ro
ger de Orcau pague liberament
disposar de tots los bens y heren
cia que li dexa son pare Arnau
de Orcau y fer los vnicles que en
son testament feu a tretze de
Abril any mil tres cents noranta
y cinc en la vila de Conques no
sols en respecte del que seli co
guardava en ella per sos drets de
legitima y trebellianica pero encara
y tambe per lo restant que li resta
en libera disposicio per falta de la
condicio ab que li era estat donat
substitut y axi desta successio se

Ha de Judicar conforme al que
 dit Ramon Roger de Ortau disposa
 en son testament en lo qual en falta
 de masclcs de la casa y familia de Or-
 tau crida a la successio los masclcs des-
 cendents de dita dona viuant comtesa
 de Pallas germana sua restant exclu-
 sos los fills de dona Uconor masclcs
 dels quals la part altra ha pretesa
 pero no persuada la successio y encas
 la prouas seria de poca consideracio
 puix aquells de qui preten tenir causa
 estan exclosos de successio

Aco no te dubte algu que lo hereu gra-
 uat per fidei commis y tenint drets
 de Legitima trebellianica y altres fe-
 dits en la heretat pot liberament alie-
 nar dels bens de la heretat subiecta a
 restriccio fins en la quantitat de dits
 drets de Legitima trebellianica y altres

y puij se li compten en paga de
los dits drets nos pot entremetre
lo fidei committari de aqueuas
cosas ni pretendre dret en ellas
ni en aquest cas ha lloch la consi-
deracio si reuocabilitat res non reu-
cabiliter son alienades que quantal
respecte del fidei committ no pot au-
considerarse puij cotes coses que
proten en porcio y part deguda al
heren granat no estan compreses en
lo fidei committ ni son reuocades re-
mit la condicio de aquell y quantal
parte de redimir esta reuocabilitat
resultant dell te respecte solo al he-
ren que ha fet lo parte que puij la
cosa de la heretat puengue a son
compte y carres los partes que so-
bre ella feu allu y no a la heretat
ni fidei committari danyen / 50

aprofiten y Perro Tarament se,
 conchou que tenint drets de Legitima
 trebellianica y altres dit Ramon ro
 ger de Orcau en la Secretat y beno
 en que fone en primer lloc Instituit
 Sereu per son pare com es estat dec
 clarat en dit procs dels predecessors
 de la part aduersa de Crill contra Be
 lleres en les sentencies principals y de
 liquidacio les quals esta part no ha
 entes ni enten a prouar ni los actes
 de dits processos sino en quant per si fa
 y en lo que delles pot resultar per al
 fet de la present causa per confesio
 ns y altres proues alli expressi
 des en lo que toca als drets de dit
 Ramon Roger de Orcau en los beno
 y Secretat sobre dita sens preiudici
 dels altres de tota la successio de la
 Baronia de Orcau de les quals ente

valer se y no en mer ni en altra ma
 nera d'ites montanyes de Boumort
 que prengue person compte per
 pagar part del dot y Legitima de
 sa germana dona Violant foren
 lues proprius y si figueren a tota dis
 posicio sua libera Irrenocabilmente
 per lo fidei commissarij quant si
 haquer vinele per quant lo que a
 ell li troaua per sa persona y lo q's
 deuia a dita dona Violant al qual
 se donaua ho pagaua la dot era al
 gran excec molt mes del que d'ites
 montanyes podien valer y perco los
 pactes que perdut noble Ramon
 Roger de orcan se pretinen eber fers
 de luitio y redempcio serien per alle
 com de cosa sua propria y la reusca
 bilitat resultant del pacte no toca
 enres al fidei commissarij que los
 per occasio del vincle y per la alienacio

de cosa a restitucio subiecta podria
pretendre la reuocacio

De bon quant al dit segon dubte se
conclou que dit Ramon Roger de or
cau era sendr propri y verdader de di
tes montanyes al temps dels capitols ma
trimonials y que si tal parte degudamet
hagues posat on ellas podria (Sematis
de sure seruandis y conforme a la mane
ra del pacte y disposicions de dret) ha
uer lloc la Inuencio no com de penyora ho hy
poteca sino com de cosa alienada al fa
cultat de redimir y ayo en persona delo
herens y succors propis de dit Ramon
Roger ques diu hauer fet dit pacte y no
gens en persona dels pretesos fideicom
missaris com esta dit y ayo se entenga
quant tal pacte o carta de gracia fos bo
na perpetua y no prescrita y no trigue los
deffectes que debaixo se ditan per los quals
ni es pacte ni carta de gracia ni cosa de
subsistencia alguna

3 Dub^{te} Lo tencer on pre es

An constata de iure Agendi nobilis
Alfonso de emill ende orchan

Alqua l satisfent esta. hade
om t' y dedueix queno cont
com nolte. ont algu la part
aduerfa. es cert queno consta
im pot constar dell Lo qual
ont apart altra preten haue pro
nat a blapratu. Ho de una sentenca
Real proferida endir proces del noble
pere Luis de emill contra los nobles
de bellera en lany 1523 queres endir
proces en fulles 3797 en la qual ont
de bellera. son condemnats a restituir
los llochs de quomques figuerola y castell
vallat que poseme aldit pere Luis de
emill al qual sedme pertanyen y
guardar se June domini esta es

lade clamar a los motus y a he
 dentes foudmeres La ma
 es Attes que harran de orcan
 en son testame. saltant los
 mas les de ceudens de fos fells
 cinda los mas les de ceudens
 de fells. Le honor de m. l. y que
 enen mort y saltats tots los
 mas les de la casa de orcan en lo any
 1475. que mori Arman Julia de
 orcan y que dit pere luis en fol
 mas les bobrenunt de la dependencia
 de m. l. y de m. l. eleonor. Altra atenden
 tra y motus es Attes dit pere luis re
 cessio de los drets de Joan de ansa lo qual
 era fill de Joan de orcan fill de Ramo
 de orcan que son fill de Ramo roge
 de orcan y per saltar mas les en la lme
 de sa germana Pere de orcan m. l. y
 pobleu per lo testame. de son pare Ra
 Roger La baronia de orcan y Pere

19

Arrendentia que es penehiu de
emil recessio de los reys de Gaspar
de Mondat y de Joane de Mondat Los quales
eren fills de Eleonor de orcan filla
de Anna Julia de orcan nebot de
Ramo roger Lo qual a mes mort de
son cosin germa Ramo de orcan per conser
que sea ab la filla Joana atingue y possehi
la baronia de orcan y proce de la
sententia

Ex quibus constat sufficienter
de iurisdictione et iure agendi dicti
agentis concludunt comde sobre esdr
que dits llochs seli ad iudicare iure do
minii

Ab esta pre resa sententia dit noble
Dere Luis de emil no son de clarat
esser legitim herenç y successor de la
baronia y casa de orcan sino sols
que los llochs que temen los nobles
de bellera li pertanyen com afor de la
qual de claratio principal y que sola
se ha de conseruari en ferm feroz nel
pena forame y prona de tenir dret

deluir y quitar les motanyes de
ortone da m'es bona conse que tra
que pere perfor de conqueyaltres
llochis tingadnet deluir d'ies motanyes

Y los motus q' attendentres sobre
dones fan poch abas perque sols
se ha de tenir compte ab la deter
minatio y no ab los motus los quals
encara que sien subsistents no
perfo regulen ni modifiquen aquel
la m' deduct comu son necessaris y
la constitutio que disposa que en les
sententres havi motus no posa ne
cessitat que aquells haren de esser
concluentis vidui que lo contengut
en los motus forjadnet entre les parts
com la principal declaratio en pendui
lo jutge en la sententia que consta
de alguna cosa es agut a co permentat
fuió en quant resulta de les proves
Y axi comotiu de la successio de dit Pere
Luis de illa note subsistentia perq'
en lo to cant a la forma del vincle

del testament de Arnau Roger
 de orcan nos podria fer de lantio..
 perjudicial sens hauer hipersona
 legitima que desfer sens lo successio
 y preuengues aquella y perco com
 lo fament ont noble pere luns
 de nill compra y medim primer
 los dits dedit Joan de anfa y lor
 oars y agne dels llos ce broez
 sent los que legitimament pode
 contradiu pere ser descendents
 dedit Arnau Roger de orcan y se
 uir y posehir part de la heretat
 y euvint de rescessions de les quals
 fersan les altres attendent que son
 de clarat en son favor contra los
 belleres en judici particular Com
 sedm en les sententres principals
 de la qm datio y la diffinitiva de esser
 judici particular ho universal es
 molt gran y los effectes molt
 onerosos perq en lo judici universal

Innupat ment se tra ta qui
 es heren / Empere en lo parti
 cular de vendicatio principal
 ment se tra ta quils seyor de la
 casa y fiera seyorra se per
 titol de herencia / Lo ser heren ve can
 latuamet al fudici y no principalmet
 y perco endra sententia deli qui
 datio ab tot ques conforma lo dela
 sententia primera a certa de temir
 onets Ramo Roger de orcan de
 legitima trebellianica y de dotes
 pagatz y pro pnis Pero com la
 part conuenida no tingues pme
 sentio deduct vniuersal orfeli
 pogueren dir drets ad iudicar y de
 aco podia be confertarse la part
 altra que estava de clarat semir
 Ramo Roger dms drets en la here
 tat de son pare y saber que en lo
 procs deliquidatio dit Pere hns
 de emll haurade clarat gab chedula

deduit que les motz de oronera
entraue en la luma de la heretat y
bens del dit Arnan Roger y q se hame
de contar en la part y portio que tornaue
del rebent a Ramon Roger

De aci es que dita pretesa senten
cia no fa prova a la quina en lo que sent
Judici axi per lo que dit es per la com
peneixer nes inter alios alta y
hancubi deuenyrat de persones
de cosa y de alio y real ma
nifest de colusio per hauerle
dit e for dnet a que les que podre
de forzar la successio lo dnet
de la qual semp que la part altra
agues deduit en lo dit Judici a quem
ben impugnar e a part y peren
queses disposicions dediet la
declaratio de altre Judici no
dama en aquest ans si nes preten
la part altra en virtut de successio
hereditaria ho hama de prouar

en aquest judici, quix molts
 Just & dany en proves algunes aquí
 no era. Udat no pugne. Contradictò
 a elles. Majorment que en a
 quest Creal Judici & audientia molt
 ben tament se observa de notem i compte
 ab loque fets de clarat. Lius ab loques
 de mo i y den de clarar de Justicia, y
 perco es manifest que no constar de
 June agendi partis aduersæ.

Mes anant se ha de considerar que
 a aquest Just agendi en virtut de pnetes
 parte de remunensendo posat en los ca
 pitols matrimonials procero de contrar
 fet per Ramon roger alienant de la
 heretat de son pare les motanges
 de ortonedà y d'aquestes motanges
 com se havia de sobne foren propries
 dedit Ramon roger alienades en las
 necessari persone que tenen drets
 de molt major valorendis ben by
 api en car agne la casa y heretat
 tin ques vincle y a que et a ques tenpit

hoc noperio lofideicompari fue
cehnt en lo mte. a guerra pogut
nenocar dita Alienatio perque
loheren la hana a poguda alié
nar esen crehedor en legittima
y trabellionia y bastana que
comptas en pagat ediciones y perro
dita alienatio era y foue jure
us cable en respe de el fideicomis
sari / y esent axi com hoies lo
parte que sen loheren sobrela fra
y comptada en la portio no pot canjar
alio al fideicompari axi perque
los partes no acguine en agnuls fa
com perque aquest era sobre cosa
que no era subrecta a fideicomis
ni ane institutio

A us si per lo parte se hana a de ne
no can la alienatio lo fur agendi
gema de dit Ramo Roger de orcan
de qui era com de sor ventader la ufa
alienada y perco lo fur agendi

no ferno del preter fidei iunbani
 huios dels hereus y successors vera
 mdo roger quedyo es legitima
 ment e sapart perco quedyo
 namo roger ende fha llinet de
 masles seus y de forgermas end
 afaheretat y successio los masles de
 dona violant la germana y del compre
 de pallars dels quals era lo compre de
 pallars roger bemat que perda rebellio
 se perde y foren sorbent confiscats la qual
 vniuersal confiscatio foren donada al
 duc de cardona don joan y lo comprat ve
 pallars erigit entitol de mar que fet lo
 qual ab los demes estat d'aragony de sta
 part y en esta vniuersal successio
 esta compres ordinet y othio en can
 ley agnes y agnes passat als hereus
 de dit Ramo roger y esta successio
 semost raper lo testamet de dona
 beatriz de pallars com presa de cardona
 produit per lapart alia y estos mas
 les de pallars sobre mis quene mols
 anys apes de Arnau Julia y no

Sols ont dret de luy Serra de Sta
part pero encara lo dret de la
legitima y trebelli amia y medus
que mesaurat semadit Ramo roger
los quals la part alta vinguement
debe incorporats en la baronia de orcan

Y comper auy les notanyes de
Orsoneda bien posehides per lo quete
nen dret de ls legitimis herens y fin
cessons de Ramo roger de orcan estant
com frdit ramo les posehies y feren
confuses les a thons y contra lo metes
fides comissari de Arnau de orcan de
manant dices notanyes haner lloc
les en a tresples exceptions que dret roger
Ramo roger podra oposar de quies poses
en compte de sos drets y se li done lomes
anant degut dells

Y pero concluent en aquest ter
cer ontre com el sobredit apar repa
renificat que no conste de l'ius agendi
de don Alonso de rila ni li pot compe
tir per via alguna

4. Dubius Loguant duple es

An obset dicto mobili Alfonso de
 Enil et de orcan agentj ad legata
 prescriptionis exceptio

Aquest duple presupposa quey
 hade haner parte h o carta de gra
 tia y perio acerca dells es de
 advenir que lo parte de redemir
 no fons fet fins per lo compte Hugo
 de pallars de qui les motanyes no ven
 sino ab titol de dot durant lo matrimoni
 y usufruct y per consequet no a bona
 del temps de la vida del compte per
 estar art y acio com fraida y endet
 per la letura del capitol de la
 quarta damunt posat no es difficultat
 alguna

Y de en se considerar que dres mota
 nyes se donare endot y fondot o part
 de la de dita dona violant y gre
 hanent Hoc restitutio de dot les mota
 nyes per parte express tornant a raron
 noyer y la actio per la quantitat

de setantannulha fons alladerna
 da eulose pame de fons pame no
 obstant la diffinitio y nennitatio
 romana aella adadon no lant
 Com sedm enlocapnot que comensa
 Jaemes comnez eutne lo dit noble
 eutamo noyer Alanoble madona
 violent etc
 Empero repitatio oedot seuten
 pertraver lloch grant del matumom
 noy agnes fills comfede clara eualme
 oedus capnot y api com yasaagus
 fills restore perpetuane les mits
 noyes adisposio oedra dona violant
 y sens carneth de parte parqueni
 ella lo hater uilos quel feren
 eutenguere traua de haner lo en
 que judici della
 mes ana seden adnertr que
 cor parte eutne lo compte y non
 noyer es oetamamnera si cans fem
 queditable volques nombre etc les
 quals paraules en cara queta a tamen se

en teneu en les disposicions per se ex
 grmides importen condicions de dret
 y es menester que se declare la volun
 tat y morint expira la condicio
 En mes se dona forma a tal en la lletre
 colz de xmt milia fons qms cum any
 q ne cessara se ha de confejar que
 comestes pagues no so ben demes de
 tres anys lo qual se deluri no a bona
 missanat q ne p reser disposicions
 de lley y doctines comunes de doctores
 ya so se confirma per la obligacio
 de afejarar los sesenta milia fons
 ques donare per la dempsio sobrevalen
 tra vella y nouella la qual segue
 dat no amia eny odia haues lloch
 dms durant lo matrimoni y venint
 or compte ab mort del qual y ab fel
 tot fora acabat y les mltanges fons
 q ne no cablement de dita dona violam
 De hont ce sra aque lla scrupolosa des
 puta si en la mlt de gnata q ne dimiti

aloc y presumptio perque. es la que se
 guarda quantal carta de gratia es
 clara certa y perpetua y asi segons
 es dit en la carta de gratia per
 part de dona y violant mes bon mot
 limitada y en la facultat de grantar
 for alguna a quella no y ha d'upre que
 sembla legitima met presentada abon
 temps tant qua com a quest lo qual dona
 loc a allegar qual seu o l'itot y se for
 vell y la oppinio mes comuna o els
 doctores es que tal facultat perpe
 tua se parte de prescripcio ab temps
 en memorial y a quest ure es mes
 clara que lo que fa memorial imp
 ermes prop de dos cents anys perque
 es la facultat en las que se for per
 petua baxa de parte e comento
 y es justament prescriptible que
 soles les cofes que son de facultat
 natural no se poden prescriure per
 que se me prescriure a natural es a

q' ne en les particulars nos des
 prejudicar y no qu' antes en una
 de parte perque esta feno digne
 se prescriu q' no compete que en
 modo de exceptio la natural e fa
 de la q'ra l'prescriptio no es notoria
 lo: ap'prescriptio com es la l'nta de la
 censals/ y a p'ri se conclou ena q' no es
 se que obsta la p'prescriptio alle
 gada y obsten totes les demer coses
 de sobne desordres y altres que la circum
 pectio y integritat dels reals consells
 de rra ex^a considerana impotant sci
 lentien la vana p'prescriptio de la part
 altra ab condemnatio de totes les coses
 p'pres

Y pena mes certa anem qua
 rio de les coses sobnedres se p'pres
 onen p'pres la part lo p'pres
 de l'ig'natio y senten
 en la causa de noble don

Pere Lluys de Crill contra Lo nobles de
 Bellera sens aprouacio del sentenciàt y
 declarat a fi que es sent entre altres no
 preiudique en aquesta causa sino a fi
 que veyen los actes y Instruments y tes-
 taments alli posats y senhaya raho pa-
 tenir mes certa la veritat demanant
 q sia marat posar per V. Ex.^{ia} en poder
 del serina de la causa y portat al mag-
 delador de la junta ment ab lo actese.
 La adquisicio del Marquesat de Pa-
 llas y confiscacio del condat y bens del
 Comte pera que senhaya aquella raho
 que de dret y justicia sen deu sauex
 ministrant la ab tot compliment Lo Real
 offici de V. Ex.^{ia} en tot Lo necessarij
 Implorant Et licet ett,

Altilsingett

fuit decretata die. 18° / Carre
 de despres. 1584. p. quisa
 facto 1660 die. 19. electorū

A esta fecha que es de San Juan
 pintado y del baro a 9 de
 Noembre 1895 - aucto de la
 feria en fol. 1345.